

Slottsturen, Skokloster-Grönsö. Torsdag 13 juni.

42 förväntansfulla resenärer avreste från Tunadalsparkeringen 08.30 med Åkerlunds Buss och chauffören Bertil. Första anhalt var Frösvi rastplats mellan Västerås och Enköping. Där fick vi kaffe och goda smörgåsar från Ritz i Kolsva. Sedan, efter en stunds färd, kom vi till Skoklosters slott. Vi delades in i tre grupper med var sin guide. Vi fick guidning genom flera av de magnifika rummen, bl a Gula förmaket, Grevinnans förmak, Livrustkammaren och Slottstorn. Slottet är ett av Europas främsta barockslott. Herman Wrangel fick slottet som gåva av kung Karl IX år 1611. 1628 övertogs slottet av sonen Karl Gustav Wrangel. K-G Wrangel var en av landets mest framgångsrika militärer och ägde stora jordegendomar och flera slott. Han var bl a en av de första att importera kakao till Sverige. Slottet var tänkt att vara sätesgård för kommande generationer av ätten Wrangel. Ingen av sönerna levde dock länge nog för att bilda familj. I stället blev det äldsta dottern Juliana och hennes make Nils Brahe den yngre som övertog Skokloster 1676. På Julianas initiativ blev slottet ett fideikommiss. Ingen lös egendom har fått lämna slottet, medan åtskilliga föremål har förts dit av ägarfamiljerna under flera århundraden. Skokloster var i ätten Brahes ägo tills ätten utslocknade 1930, och övergick därefter till familjen von Essen. År 1967 inlöstes slottet och samlingarna till svenska staten.

När vi var klara på Skokloster styrde bussen mot Enköping. Vi hamnade på restaurang Kompassen som serverade en god lax i ugn. Efter lunchen fick vi en oplanerad sightseeingtur genom Enköping (chauffören hade nog glömt att slå på GPSen) innan färden fortsatte mot Grönsö slott. På Grönsö möttes vi av Jacob von Ehrenheim (en av ägarna via en stiftelse) som klev in i bussen och berättade om slottet. Vi delades in i två grupper. En grupp fick guidning i slottet, den andra besökte slottsbutiken. Efter ett tag bytte grupperna plats.

Grönsö byggdes mellan åren 1607 och 1611 av riksrådet Johan Skytte. Från början var slottet ett renässansslott efter franska förebilder. Slottet har haft flera ägare under 1700-talet. Familjen von Ehrenheim blev ägare till slottet år 1820. Slottet har en hejdlös blandning av olika stilar i rummen. Spår av varje tidsperiod har bevarats. Här finns Sveriges äldsta fruktodling från 1623. 9500 fruktträd finns på Grönsö. Man har bl a kulturäpplen – alltså äppelsorter som har odlats i Sverige i minst 50 år, typ Ingrid Marie. Grönsö omfattar 720 hektar. Verksamheten består av jordbruk, skogsbruk, fruktodlingar, turism och kulturminnesvård.

Vi avslutade besöket, innan hemresan, med kaffe och en rejäl kanelbulle som dottern Alexia von Ehrenheim ansvarade för.

Vid pennen

Henry Fellhammar